

Sensorveiledning for LANGSVAROPPGAVENE til ny/utsatt eksamen i emne HOVVPL10220 Anatomi, fysiologi, biokjemi, mikrobiologi, farmakologi og menneskets fysiologiske behov – 15 STP – 15.02.2023

Skriftlig skoleeksamen

Studenten skal gjennom eksamensbesvarelsen vise i hvor stor grad læringsutbyttene for emnet er nådd

Det gjelder følgende læringsutbytter:

- Har kunnskap om menneskets anatomi, fysiologi og biokjemi
- Har kunnskap om mikroorganismer og deres betydning for sykdom
- Har kunnskap om generell farmakologi og legemidler ved noen vanlige helseplager
- Har kunnskap om menneskets fysiologiske behov i et livsløpsperspektiv

Dato for eksamen: 15.02.2023

Tid: 4 timer; kl. 09:00-13:15

Om eksamensoppgaven:

Eksamen består av et variert oppgavesett alt fra MCQ til spørsmål som krever fritekst-/langsvar. Oppgaven skal besvares direkte i Inspera.

Karakterregel: A-F. Interne sensorer

Vurderingskriterier:

symbol	betegnelse	generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	god	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Oppgave:

Hvilke tiltak er aktuelle å iverksette ved feber? Beskriv to (2) tiltak som er aktuelle ved forhøyet kroppstemperatur og to (2) tiltak ved frostanfall. Forklar hvordan de ulike tiltakene virker. (Maksimum 10 poeng)

Pensum:

- Kristoffersen, N.J., Skaug, E.-A., Steindal, S.A. & Grimsbø, G.H. (Red.) (2021) Grunnleggende sykepleie Bd 2. (4. utg.). Gyldendal akademisk. **Kap. 15 Kroppstemperatur, side 245-248**

Tiltak ved forhøyet kroppstemperatur: Ikke-medikamentelle tiltak; Tiltak for at kroppen kan få kvittet seg med varme, ikke øke energiforbruket, dekke energibehovet og lindre ubehag. Kjølige omgivelser/romtemperatur, avkledning – bidrar til økt varmestråling og fordampning av svette som får gå over til gass, skifte til tørre, lette klær – bidrar til økt varmeledning, kjølige omslag/dusj (om vedkommende er i stand til det) – bidrar til økt varmestrømning og varmeledning. God hudpleie og skifte av vått sengetøy og klær – lindrer i tillegg ubehag. Balansere aktivitet og hvile – forhindre unødvendig energibruk, da feber er energikrevende. Tilbud og tilskudd av væske og ernæring (vann- og saltholdig væske for å erstatte tap av kroppsvæske ved svette og energibruk, energigivende næringsstoffer fra karbohydrater, fett og proteiner – da energiomsetninger øker ved feber. Evt. væske- og ernæring intravenøst). Medikamentelle tiltak; Febernedssettende/ antipyretika. Eks. paracetamol, acetylsalisylsyre og ibuprofen.

Tiltak ved frostanfall: Tiltak for å avhjelpe ved stigende kroppstemperatur. Temperaturmåling, varmetilførsel (høyere romtemperatur, ekstra sengetøy/ tepper, klær og varmeposer/varmeflasker). Evt. oksygentilførsel ved hjerte- eller lungesykdom. Gjerne vise her forståelse for hva som skjer fysiologisk ved temperaturstigning.

For at studenten skal oppnå karakteren **E** må det gis en grunnleggende beskrivelse av **minimum 2** tiltak ved feber. Hvordan tiltakene virker må forklares i henhold til hva som skjer ved forhøyet kroppstemperatur og ved frostanfall. Det vil ikke være tilstrekkelig for karakteren E med en besvarelse som bærer preg av oppramsing.

For å kvalifisere til karakteren **A (10 poeng)** må besvarelsen vise til en svært grundig og selvstendig beskrivelse av **2 tiltak ved forhøyet kroppstemperatur og 2 tiltak ved frostanfall, og hvordan tiltakene virker**. Sentrale tema i besvarelsen må utdypes, eller andre relevante tema må trekkes inn for å belyse oppgavebesvarelsen.

Oppgave:

Beskriv hva obstipasjon er - og tre (3) aktuelle tiltak ved obstipasjon. Oppramsing er ikke tilstrekkelig. (Maksimum 10 poeng)

Pensum:

- Kristoffersen, N.J., Skaug, E.-A., Steindal, S.A. & Grimsbø, G.H. (Red.) (2021) Grunnleggende sykepleie Bd 2. (4. utg.). Gyldendal akademisk. **Kap. 17 Eliminasjon, side 360-362, side 366-374**

Hva obstipasjon er: Et symptom. Avføringen er så hard eller så treg at vedkommende opplever det som et problem og en stor endring fra tidligere avføringsmønster. Def.; «Avføring sjeldnere enn 2-3 ganger/uke.»

Når tarminnhold blir liggende lenge i tarmen, suges mye væske opp fra innholdet, og det resterende tarminnholdet blir hardt.

Obstipasjon kan klassifiseres på lokalisasjon (kolon og eller rektum), varighet (akutt/forbigående eller kronisk/vedvarende - mer enn 1 mnd.) og årsak (primær eller sekundær).

Aktuelle tiltak:

Toalettvaner, Matinntak (fiber), Væskeinntak, Aktivitet, Administrering av avføringsregulerende midler (avføringsmidler, romoppfyllende avføringsmidler, vannbindende avføringsmidler, sekretorisk og/eller motorisk stimulerende midler, bløtgjørende midler, osmotisk og overflateaktivt virkende midler, bivirkninger ved avføringsmidler, misbruk av avføringsmidler), Tarmtømming med klyster, Tømming av tarmen ved hjelp av elektrolyttbehandling, manuell fjerning av avføringsknoller, Hjelpemidler, Hudpleie

For at studenten skal oppnå karakteren **E** må det gis en grunnleggende beskrivelse av hva obstipasjon er, samt 2 tiltak ved obstipasjon. Det vil ikke være tilstrekkelig for karakteren E med en besvarelse som bærer preg av oppramsing.

For å kvalifisere til karakteren **A (10 poeng)** må besvarelsen vise til en svært grundig og selvstendig beskrivelse av hva obstipasjon er, pluss 3 valgte tiltak ved obstipasjon. Sentrale tema i besvarelsen må utdypes, eller andre relevante tema må trekkes inn for å belyse oppgavebesvarelsen. Gode eksempler gis det uttelling for.

Oppgave:

Hvilke faktorer påvirker sirkulasjonen? Velg totalt to (2) faktorer og beskriv disse. Oppramsing er ikke tilstrekkelig. (Maksimum 4 poeng)

Pensum:

- Kristoffersen, N.J., Skaug, E.-A., Steindal, S.A. & Grimsbø, G.H. (Red.) (2021) Grunnleggende sykepleie Bd 2. (4. utg.). Gyldendal akademisk. **Kap. 14 Sirkulasjon, side 201-202**

Faktorer som påvirkere sirkulasjonen:

Alder (spes. barn og eldre) - sett i forhold til f.eks. væsketap og kroppsvekt hos spebarn og aldersforandringer i organer som inngår i sirkulasjonssystemet

Arv og kjønn - eks. arvelige faktorer sett i sammenheng med risikofaktorer som f.eks. høyt kolesterolnivå i blodet, overvekt og diabetes kan øke risikoen for hjertekarsykdommer. Menn er gj.snittlig 7-10 år yngre enn kvinner når de rammes av hjerteinfarkt.

Livsstil - fem risikofaktorer; tobakk, alkohol, høyt blodtrykk, høyt kolesterolnivå i blodet og overvekt (St.meld. nr. 16)

Aktivitet - effekt av fysisk aktivitet og konsekvenser av nedsatt aktivitet

For at studenten skal oppnå karakteren **E** må det gis en grunnleggende beskrivelse av faktorer som påvirker sirkulasjonen. Det vil ikke være tilstrekkelig for karakteren E med en besvarelse som bærer preg av oppramsing.

For å kvalifisere til karakteren **A (4 poeng)** må besvarelsen vise til en svært grundig og selvstendig beskrivelse av to faktorer som påvirker sirkulasjonen. Sentrale tema i besvarelsen må utdypes, eller andre relevante tema må trekkes inn for å belyse oppgavebesvarelsen. Gode eksempler gis det uttelling for.

Oppgave:

Hvilke kliniske observasjoner av respirasjonen er aktuelle å gjennomføre? Velg seks (6) observasjoner og beskriv disse. Oppramsing er ikke tilstrekkelig. (Maksimum 10 poeng)

Pensum:

- Kristoffersen, N.J., Skaug, E.-A., Steindal, S.A., & Hjelmeland, G. (Red.) (2021) Grunnleggende sykepleie Bd 2., 564 sider (4. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. **Kap. 13 Respirasjon, side 150-161**

For at studenten skal oppnå karakteren **E** må det gis en grunnleggende beskrivelse av observasjoner av respirasjonen. Det vil ikke være tilstrekkelig for karakteren E med en besvarelse som bærer preg av oppramsing.

Følgende observasjonsområder er aktuelle:

Frie luftveier
Respirasjonens frekvens, dybde og rytme
Respirasjonsbevegelser
Hoste
Slimproduksjon/Ekspektorat
Respirasjonslyder
Pustebesvær/dyspne
hjelpemuskulatur
Uro/angst
hudfarge
negle- og fingerforandringer
smerter
ernæringstilstand

For å kvalifisere til karakteren **A (10 poeng)** må besvarelsen vise til en svært grundig og selvstendig beskrivelse av kliniske observasjoner av respirasjonen. Sentrale tema i besvarelsen må utdypes, eller andre relevante tema må trekkes inn for å belyse oppgavebesvarelsen. Gode eksempler gis det uttelling for.